

інвестують у наукові дослідження та технологічну інфраструктуру, що дозволяє їм займати певні ніші в галузі ШІ. Таким чином географія розвитку ШІ відображає різноманіття підходів до інновацій: країни з потужною економікою та науковою базою стають лідерами у створенні технологій, а інші – розвивають свої оригінальні рішення, які можуть мати глобальне значення.

Ці тенденції відкривають нові виклики – від потреби у високих інвестиціях до складання ефективних регуляторних стратегій, що враховують як технічні, так і соціальні вимоги сучасного світу. В той же час географічний аналіз розвитку штучного інтелекту дозволяє: 1) виявити ключові регіональні та національні моделі інновацій; 2) оцінити вплив технологічного прогресу на глобальні та регіональні конкурентні переваги; 3) розробити ефективні стратегії міжнародної співпраці та регулювання ШІ з метою покращення освітніх програм і наукових досліджень, що відповідають сучасним актуальним потребам суспільства.

Список використаних джерел

1. Андрощук Г. О. Політика і стратегії розвитку штучного інтелекту в країнах світу: QUO VADIS?. *Наука, технології, інновації*. № 1 (25) 2023. С. 15-29. DOI: <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2023-1-03>
2. Стан розвитку штучного інтелекту у світі. URL: <https://sidcon.com.ua/tpost/tztfujgpk1-stan-rozvitku-shtuchnogo-ntelektu-u-svt>
3. 67 Best universities for Artificial Intelligence (AI) in Ukraine (Updated: March 02, 2025). URL: <https://edurank.org/cs/ai/ua/>
4. Governing AI for Humanity: Final Report. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/4062495?v=pdf>
5. The Global AI Index. URL: <https://www.tortoisemedia.com/data/global-ai#rankings>

РОЗДІЛ 3

ГЕОГРАФІЯ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ.

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИЗМУ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

О. В. Гладкий

o.gladkey@knute.edu.ua

Д. Ю. Волошенко

dvoloshenko21@gmail.com

*кафедра туризму та менеджменту креативних індустрій
Державного торговельно-економічного університету, м. Київ*

Карпатський регіон України відноситься до найпривабливіших туристичних дестинацій, відомих своєю природною красою, культурною спадщиною та можливостями для активного відпочинку. Даний регіон, розташований на перетині кордонів України, Польщі, Словаччини, Румунії та Угорщини та має унікальні природні ресурси, які охоплюють гори, ліси, ріки та

озера, що в сукупності забезпечують розвитку екологічного та спортивного туризму.

Карпатський регіон, розташований у західній частині України та вважається унікальним у своєму поєднанні природних, культурних та соціальних ресурсів [4, с. 123]. Географічна характеристика Карпатського регіону відображає його величезний потенціал для розвитку туризму, а також важливість збереження природних ресурсів. Завдяки унікальним природним ландшафтам, багатій культурній спадщині та розвиненій інфраструктурі, Карпати завдяки численним природним ресурсам, став центром екологічного туризму та активного відпочинку. Водночас важливість охорони навколишнього середовища та сталого розвитку не може бути недооцінена, оскільки екологічні проблеми дещо загрожують цій природній перлині.

Карпатський регіон України багатий на культурну спадщину, яка відображає унікальність його етнічних груп, традицій і ремесел. Даний регіон відомий не лише своєю природною красою, але й значним внеском у культурну картину України.

Культурна спадщина Карпатського регіону не лише зберігає унікальні етнічні особливості, але й активно розвиває культурні практики через фестивалі, виставки та інші заходи. Усі ці аспекти сприяють формуванню привабливого образу Карпат як туристичної дестинації, що забезпечує розвиток внутрішнього туризму та збереженню культурної спадщини для майбутніх поколінь.

Туристичний потенціал Карпатського регіону України значною мірою визначається його природними красотами, культурною спадщиною та розвинутою інфраструктурою. Протягом 2018-2023 років даний регіон зазнав суттєвих змін у формуванні туристичних дестинацій, що відобразилось на динаміці туристичних потоків, яку ми більш детально проаналізували в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка туристичних потоків в Карпатському регіоні за 2018-2023 рр.

Рік	Кількість туристів (тис.)	Внутрішні туристи (тис.)	Іноземні туристи (тис.)	Зміна в % (до попереднього року)
2018	400	320	80	-
2019	450	360	90	+12.5
2020	250	200	50	-44.4
2021	300	220	80	+20.0
2022	350	280	70	+16.7
2023	500	400	100	+42.9

Джерело: складено автором за даними [1;2;3]

Динаміка туристичних потоків в Карпатському регіоні за період 2018-2023 років демонструє значні коливання, зумовлені різними факторами, такими як загальносвітові тенденції в туризмі, економічні обставини та пандемія COVID-19. У 2018 році регіон прийняв 400 тисяч туристів, з яких 320 тисяч

були внутрішніми, а 80 тисяч – іноземними. Протягом 2019 року спостерігалось зростання туристичних потоків до 450 тисяч, що свідчить про позитивну динаміку розвитку туристичної інфраструктури та пропозицій.

Однак у 2020 році пандемія COVID-19 призвела до різкого падіння кількості туристів до 250 тисяч, що становило зменшення на 44,4% у порівнянні з попереднім роком. Відновлення почалося у 2021 році, коли кількість туристів зросла до 300 тисяч, завдяки поступовій адаптації до нових умов. Продовження зростання спостерігалось в 2022 році, коли регіон прийняв 350 тисяч туристів, а особливий акцент заслуговує 2023 рік, коли кількість туристів досягла рекордних 500 тисяч, що було на 42,9% більше, ніж у 2022 році.

Загалом, представлена динаміка туристичних потоків у Карпатському регіоні протягом 2018-2023 років підкреслює важливість адаптації туристичної галузі до змінних умов та підвищення інтересу до регіону. Даний процес демонструє, що, незважаючи на виклики, Карпати залишаються привабливим місцем для туристів, з України, а подальші зусилля у розвитку інфраструктури, маркетингових стратегій і управлінні туристичними потоками можуть ще більше посилити позиції регіону на туристичній карті України та Європи. Далі ми більш детально розглянули динаміку розподілу туристів за типами відпочинку за аналогічний період (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка розподілу туристів за типами відпочинку в Карпатському регіоні за 2018-2023 рр.

Рік	Активний відпочинок (%)	Культурний туризм (%)	Екотуризм (%)	Сімейний відпочинок (%)	Інші види (%)
2018	30	25	15	20	10
2019	35	22	18	15	10
2020	25	30	20	15	10
2021	28	25	22	20	5
2022	32	27	18	15	8
2023	40	25	20	10	5

Джерело: складено автором за даними [1;2;3]

Динаміка розподілу туристів за типами відпочинку в Карпатському регіоні за період 2018-2023 років виявляє суттєві зміни у перевагах туристів, які можуть бути зумовлені як економічними факторами, так і соціально-політичною ситуацією в Україні, зокрема війною з Росією, що триває з 2022 року. У 2018 році активний відпочинок становив 30%, а культурний туризм — 25%. Проте вже у 2019 році спостерігалось зростання інтересу до активного відпочинку, який досяг 35%, на фоні зниження популярності культурного туризму.

В умовах пандемії COVID-19 у 2020 році активний відпочинок знизився до 25%, а культурний туризм зріс до 30%, що може свідчити про зміщення

пріоритетів туристів у пошуках безпечніших форм відпочинку. У 2021 році дані відновилися до 28% для активного відпочинку, а культурний туризм знову знизився до 25%. У 2022 році, коли розпочалася війна, активний відпочинок зріс до 32%, що може свідчити про бажання туристів максимально використовувати вільний час на природі, уникаючи великих скупчень людей. Протягом 2023 року цей тренд продовжувався, досягнувши 40%, в той час як культурний туризм залишився на рівні 25%.

Таким чином, війна, що триває, суттєво вплинула на туристичні вподобання, зокрема збільшила інтерес до активного відпочинку, в той час як традиційні види туризму, такі як культурний, зазнали певного зниження. Зниження частки сімейного відпочинку та інших видів відпочинку свідчить про зміни в поведінці туристів, які шукають альтернативи в умовах нестабільності. У загальному контексті, ці дані підкреслюють важливість адаптації туристичних пропозицій відповідно до змінюваних умов та переваг споживачів у постійно змінюваному середовищі.

Оцінка якості обслуговування в туристичних дестинаціях допомагає проаналізувати формування успішних туристичних продуктів у Карпатському регіоні, оскільки задоволеність відвідувачів на пряму впливає на їхнє бажання повернутися та рекомендувати дестинацію іншим. Протягом 2018-2023 років якість обслуговування змінювалася під впливом різних факторів, включаючи зміни в туристичних потоках, інвестиції в інфраструктуру та загальну економічну ситуацію в країні, зокрема викликану пандемією та військовим конфліктом (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка якості обслуговування в туристичних дестинаціях Карпатського регіону за 2018-2023 рр.

Рік	Середня оцінка (за 5-бальною шкалою)	Кількість скарг на обслуговування	Позитивні відгуки (%)	Зміна в % (до попереднього року)
2018	3.8	150	80	-
2019	4.0	100	85	+5.3
2020	3.5	200	60	-12.5
2021	4.1	90	88	+17.1
2022	4.3	70	90	+4.9
2023	4.5	50	92	+4.7

Джерело: власна розробка авторів

Протягом періоду з 2018 по 2023 роки оцінка якості обслуговування в туристичних дестинаціях Карпатського регіону демонструє позитивну динаміку, незважаючи на виклики, пов'язані з пандемією COVID-19 та військовим конфліктом, що триває з 2022 року. Середня оцінка якості обслуговування зросла з 3.8 у 2018 році до 4.5 у 2023 році, що свідчить про покращення стандартів обслуговування та професійності персоналу.

Зменшення кількості скарг на обслуговування з 150 у 2018 році до 50 у 2023 році вказує на успішну роботу туристичних підприємств щодо виявлення та усунення проблем у сфері обслуговування. Позитивні відгуки від туристів також зросли, досягнувши 92% у 2023 році, що підтверджує підвищення задоволеності споживачів.

Загалом представлені вище результати демонструють, що навіть в умовах нестабільності, туристичні дестинації Карпатського регіону змогли адаптуватися і поліпшити якість послуг, що, у свою чергу, сприяє розвитку регіону як привабливої туристичної локації. Підтримка високих стандартів обслуговування виступає критично важливою для забезпечення конкурентоспроможності Карпат у майбутньому, особливо в контексті відновлення туристичної галузі після кризи.

Тож, формування туристичних дестинацій в Карпатському регіоні України за період 2018-2023 років відзначається динамічним розвитком, незважаючи на суттєві виклики, такі як пандемія COVID-19 та військовий конфлікт. Завдяки унікальним природним ресурсам, багатій культурній спадщині та активній інвестиційній діяльності, регіон продовжує залучати туристів, що проявляється в зростанні кількості відвідувачів та вдосконаленні туристичної інфраструктури. Паралельно з цим, покращення якості обслуговування та розвиток нових маркетингових стратегій продовжують забезпечувати поступове підвищення конкурентоспроможності Карпатських дестинацій, що й надалі робить їх привабливими для різних категорій туристів.

Список використаних джерел

1. Гірськолижний курорт Буковель. URL: <http://www.hotelsbukovel.com.ua/ua/hotels-catalog/gornolyzhnyj-kurort-bukovel>
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
3. Курорт Славське. URL: <https://www.slavske-ua.com>
4. Шкріба Ю. В. Структура та особливості територіального розподілу природно-ресурсного потенціалу Карпатського регіону. *Збірник наукових праць студентів географічного факультету*. 2020. С. 121-127.

БАЛАНС ЗНАНЬ І НАВИЧОК ЯК КЛЮЧ ДО УСПІХУ В ТУРИСТИЧНІЙ ОСВІТІ

В. В. Даниленко

danylenko.14@btu.kharkov.ua

кафедра туризму Державного біотехнологічного університету, м. Харків

Сучасна туристична освіта знаходиться на перехресті між традиційними підходами та інноваційними моделями навчання, які спрямовані на практичну підготовку спеціалістів до реалій ринку. У цьому контексті актуальним є впровадження змішаних програм, які поєднують у собі як гуманітарний підхід з розвитком критичного мислення, самосвідомості, творчості та уяви, так і прикладні навички, необхідні для негайного застосування у професійній діяльності. Такий баланс дозволяє майбутнім фахівцям не лише засвоїти